II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Απριλίου 1997

με την οποία καλείται η πορτογαλική κυβέρνηση να αναστείλει τη χορήγηση ενίσχυσης υπό μορφή κρατικών εγγυήσεων, που χορηγήθηκε στην επιχείρηση EPAC — Empresa Para a Agroalimentação e Cereais, SA

(Το κείμενο στην πορτογαλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(97/433/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφοι 2 και 3,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I

Στις 15 Οκτωβρίου 1996, υπεβλήθη στην Επιτροπή καταγγελία για ενδεχόμενη κρατική ενίσχυση στη δημόσια επιχείρηση EPAC (Empresa Para a Agroalimentação e Cereais, SA, καλούμενη στο εξής «EPAC») σχετικά με κρατική εγγύηση ύψους 30 δισεκατομμυρίων εσκούδος, καθώς και συμπληρωματικό δάνειο υπό ειδικούς όρους 20 δισεκατομμυρίων εσκούδος.

Δεδομένου ότι οι πορτογαλικές αρχές δεν προέβησαν σε κοινοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης, η Επιτροπή τους απηύθυνε, στις 31 Οκτωβρίου 1996, επιστολή με την οποία ζητούσε την επιβεβαίωση της ύπαρξης της εν λόγω ενίσχυσης. Σε περίπτωση που η απάντηση θα ήταν θετική, η Επιτροπή ζήτησε, εξάλλου, από τις πορτογαλικές αρχές να κοινοποιήσουν την εν λόγω ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης, ώστε να μπορέσει να προβεί στην εξέτασή της σύμφωνα με τα άρθρα 92 και 93 της συνθήκης.

Με επιστολή της 26ης Νοεμβρίου 1996, η οποία κατεγράφη στις 29 Νοεμβρίου 1996, η μόνιμη αντιπροσωπεία της Πορτογαλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαίωσε την ύπαρξη κρατικής εγγύησης υπέρ της EPAC. Ωστόσο, δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή η κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση αυτή μεταφέρθηκε στο αρχείο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων.

II

Πριν από την προσχώρηση της Πορτογαλίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η εμπορία σιτηρών στην Πορτογαλία ήταν ένας τομέας δραστηριότητας που καλυπτόταν από κρατικό μονοπώλιο. Η EPAC (κατά την εποχή εκείνη: «Empresa Pública de Abastecimento de Cereais») ήταν η αρμόδια για τη διαχείριση της αγοράς δημόσια επιχείρηση. Το κρατικό μονοπώλιο διαλύθηκε προοδευτικά μετά την προσχώρηση και η EPAC, που μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία δημοσίων κεφαλαίων, αποτέλεσε έναν από τους εμπορικούς φορείς στην αγορά των σιτηρών, που ελευθερώθηκε από το 1991.

Με κοινή απόφαση του υφυπουργού παραγωγής γεωργικών προϊόντων διατροφής, της 26ης Ιουλίου 1996, επετράπη στο διοικητικό συμβούλιο της EPAC να διαπραγματευθεί τους όρους ενός δανείου, με όρους της αγοράς, μέχρι μέγιστου ποσού ύψους 50 δισεκατομμυρίων εσκούδος, εκ των οποίων 30 δισεκατομμύρια θα τύχουν κρατικής εγγύησης για ανώτατη περίοδο επτά ετών.

Με την απόφαση του υπουργού Οικονομικών αριθ. 430/96-XIII, της 30ής Σεπτεμβρίου 1996, η προαναφερθείσα εγγύηση χορηγήθηκε στο πλαίσιο δανείου που έλαβε η EPAC από όμιλο τραπεζών. Το ποσό του εν λόγω δανείου αντιστοιχεί στο σύνολο του χρέους της EPAC, το οποίο ανερχόταν στις 30 Ιουνίου 1996, σε 48,7 δισεκατομμύρια εσκούδος.

Στόχος του δανείου αυτού είναι η μετατροπή των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών υποχρεώσεων της EPAC σε μεσοπρόθεσμες υποχρεώσεις. Η διάρκεια καθορίστηκε σε επτά έτη με επιτόκιο Lisbor έξι μηνών για το εγγυημένο μέρος και Lisbor έξι μηνών + 1,2 % για το μη εγγυημένο μέρος (σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το επιτόκιο Lisbor για έξι μήνες ήταν σταθερό κατά τα τέλη Ιανουαρίου 1997 στο 5,65 % ετησίως).

Η πληρωμή θα είναι εξαμηνιαία και προκαταβολική. Η επιστροφή θα πραγματοποιηθεί κατά τον ακόλουθο τρόπο: το ποσό που δεν καλύπτεται από την εγγύηση θα αποπληρωθεί σε δέκα δόσεις των 1,87 δισεκατομμύρια εσκούδος από το πέμπτο εξάμηνο· το καλυπτόμενο από την εγγύηση ποσό θα αποπληρωθεί μετά την επιστροφή του μη εγγυημένου μέρους και το αργότερο εντός προθεσμίας επτά ετών.

III

Η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης για τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην EPAC· τα κίνητρα που οδήγησαν την Επιτροπή να θεωρήσει ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν φαίνονται να πληρούν τους όρους για την εφαρμογή μιας από τις παρεκκλίσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 92 της συνθήκης, εκτίθενται στην επιστολή της Επιτροπής προς την πορτογαλική κυβέρνηση, της 27ης Φεβρουαρίου 1997· στην ίδια επιστολή η Επιτροπή ζήτησε από την πορτογαλική κυβέρνηση να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να ανασταλεί, με άμεση ισχύ, το αποτέλεσμα της εγγύησης που παρασχέθηκε στην EPAC για κάθε νέα εμπορική δραστηριότητα της εν λόγω εταιρείας στην αγορά σιτηρών.

Παραχωρήθηκε στην Πορτογαλική κυβέρνηση προθεσμία 15 ημερών από την κοινοποίηση της εν λόγω επιστολής, για να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα με σκοπό την τήρηση της διάταξης αυτής.

Με επιστολή της 21ης Μαρτίου 1997, η πορτογαλική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι δεν υπήρξε οποιαδήποτε παρέμβαση της δημόσιας διοίκησης στις διαπραγματεύσεις των δανείων που χορηγήθηκαν από τις τράπεζες στην EPAC και παρέσχε διευκρινήσεις σχετικά με τις λεπτομέρειες ορισμένων από τα εν λόγω δάνεια. Η πορτογαλική κυβέρνηση δεν ανέφερε οποιοδήποτε ληφθέν μέτρο για την εκπλήρωση της υποχρέωσης να ανασταλεί το αποτέλεσμα της κρατικής εγγύησης.

IV

Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην EPAC κατ' εφαρμογή της απόφασης του υπουργού Οικονομικών αριθ. 430/96-XIII, της 30ής Σεπτεμβρίου 1996, αποφασίστηκαν κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης δεδομένου ότι δεν κοινοποιήθηκαν εκ των προτέρων στην Επιτροπή, στη φάση του σχεδίου· κατά συνέπεια, είναι παράνομες δεδομένου ότι χορηγήθηκαν χωρίς να παρασχεθεί η δυνατότητα στην Επιτροπή να αποφανθεί εάν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

Σύμφωνα με τις σκέψεις του Δικαστηρίου, στην απόφασή του, της 14ης Φεβρουαρίου 1990, στην υπόθεση C-301/87 (Boussac), εφόσον συντελείται παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να λάβει προσωρινή απόφαση επιβάλλοντας στο πορτογαλικό κράτος να αναστείλει άμεσα τη χορήγηση της ενίσχυσης.

Εξάλλου, εάν το πορτογαλικό κράτος δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση αναστέλλοντας την υλοποίηση της ενίσχυσης, η Επιτροπή δύναται, παράλληλα με την επί της ουσίας εξέταση της υπόθεσης, να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο έτσι ώστε να διαπιστωθεί η εν λόγω παράβαση, σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο.

Λόγω του άμεσου αποτελέσματος του άρθρου 93 παράγραφος 3 και της σαφούς και άνευ όρων εντολής να ανασταλεί άμεσα η χορήγηση της ενίσχυσης, η εν λόγω απόφαση πρέπει να παράγει όλες τις έννομες συνέπειες στην πορτογαλική έννομη τάξη.

Η Επιτροπή έχει ήδη κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 σχετικά με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από την Πορτογαλία στην EPAC, δεδομένου ότι, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, εκτιμά ότι οι εν λόγω ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Συνεχίζοντας την επί της ουσίας εξέταση των ενισχύσεων, η Επιτροπή ζήτησε από την Πορτογαλία, με επιστολή της 27ης Φεβρουαρίου 1997, να αναστείλει τα αποτελέσματα της κρατικής εγγύησης που παρασχέθηκε στην EPAC και να ενημερώσει την Επιτροπή εντός προθεσμίας 15 ημερών σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα για την εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης που υπέχει η Πορτογαλία δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 2. Η Πορτογαλία δεν εκπλήρωσε την εν λόγω υποχρέωση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Πορτογαλία υποχρεούται να αναστείλει αμέσως τη χορήγηση της κρατικής εγγύησης προς όφελος της επιχείρησης EPAC — Empresa Para a Agroalimentação e Cereais, SA — που χορηγήθηκε με την απόφαση του υπουργού Οικονομικών αριθ. 430/96-XIII, της 30ής Σεπτεμβρίου 1996, κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3, και να κοινοποιήσει στην Επιτροπή, εντός προθεσμίας 15 ημερών, τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Πορτογαλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 30 Απριλίου 1997.

Για την Επιτροπή

Franz FISCHLER

Μέλος της Επιτροπής